

**Kilka toponimów związanych z miejscem pochówku
Wielkiego Emira Qurqumāsa (ok. 1450-1510)
Naczelnego Wodza Zwycięskich Armii Egiptu
u schyłku panowania Mameluków**

Maciej G. Witkowski

*Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych
Polska Akademia Nauk Warszawa*

W wystąpieniu zaprezentowana zostanie garść toponimów związanych z położonym w Kairze zespołem grobowym Wielkiego Emira Qurqumāsa (nr 162) – miejscem prac polsko-egipskiej misji architektoniczno-restauracyjnej i konserwatorskiej w l. 1972/4-2000 – oraz kilku innymi sąsiadującymi z nim kompleksami funebralnej architektury późno mameluckiej (II poł. XV w.) oraz współczesnej (XX w.).

Są to: zespół obejmujący rozległą fundację sułtana Al-Ašraf Īnāla (nr 158) i przylegający doń *ḥawš* (dziedziniec grobowy) jego teścia, admirała Ğirbaša Qašūqa, grób wybitnego historyka, Abū al-Maḥāsina Ğamāl ad-Dīna Yūsufa Ibn Taġrī-Birdiego (niezachowany) oraz *qubba'* (mauzoleum pod kopułą) sułtana Qansūha Abū Sa'īda (nr 164) – ostatni świadek ogromnego założenia wyznaczającego ongiś północną granicę kairskiej nekropoli. Do tego dodać należy dwa monumenty nowożytne: pochodząca z późnych lat 1940 neo-mamelucka *qubba'* pierwszej żony króla Fu'āda I, Maliki Šawikār (Šivekār) (1876-1947) i założony w początkach lat 1970 park-mauzoleum ku czci bohaterów konfliktów izraelsko-egipskich.

Wychodząc od zachowanego w słynnej kronice Muḥammada Ibn Aḥmada Ibn Iyāsa al-Ḥanafiego pt. *Badā'i' az-zuhūr fī waqā'i' ad-duhūr* (Łąki pełne kwiatów z wydarzeń czasów minionych) opisu pogrzebu Emira Qurqumāsa i sumarycznej prezentacji zespołu grobowego, w którym został pogrzebany, oraz topografii okolicy, autor wystąpienia omówi zebrane podczas swojej pracy w tym kompleksie toponimy, które były i są używane (często bezpodstawnie, bez zrozumienia ich kontekstu historycznego, społecznego i topograficznego) – przez okolicznych mieszkańców, turystów, a nawet oficjalne państwowe służby geodezyjno-kartograficzne (*sic!*) – do lokalizacji tego rejonu kairskiej nekropoli w sieci urbanistycznej Wielkiego Miasta.